

ISSN 2738-0343

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

**ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИНФОРМАЦИОНО-ДОКУМЕНТАЦИОНЕ
И БИБЛИОТЕЧКЕ ПОСЛОВЕ**

**ИНФОРМАТИВНИ
БИЛТЕН**

**БРОЈ 1
2022.**

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове Управе за заједничке послове републичких органа већ више од тридесет година једном месечно објављује Информативни билтен, којим обавештава кориснике о обновљеном информационо-документационом и библиотечком фонду.

Обавештавамо кориснике да БАЗИ ПРАВНИХ ПРОПИСА Одељења за информационо-документационе и библиотечке послове Управе, која је дневно ажурна и притом бесплатна, могу приступити путем следеће интернет адресе:

<http://bpp.uzzpro.gov.rs>

Из наше базе која садржи преко 135.000 прописа и преко пола милиона скенираних страна службених гласила, за свега неколико минута може се добити како важећи тако и неважећи пропис, у штампаној верзији или електронском поштом, као што се може добити и телефонским путем свака информација о статусу траженог прописа.

БИЛТЕНИ у електронском облику могу се преузети на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-bilteni.html>

Целокупан библиотечки фонд може се погледати на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-knjige.html>

Дигитална библиотека налази се на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За коришћење целокупног фонда, као и за информације о правним прописима објављеним у службеним гласилима, корисници се могу обратити Одељењу:

1. Немањина бр. 22-26,
телефон: 3616-296, 363-1620, 363-1104, 3613-734/лок. 1620 и 1104

или електронски: **biblioteka@uzzpro.gov.rs**

Главни и одговорни уредник: Смиља Богдановић, начелник Одељења
(**smilja.bogdanovic@uzzpro.gov.rs**)

Технички уредник: Јелена Васиљевић, орг. пријема и евиденције захтева корисника
Јелена Катана, документалиста за електронске каталогe и библиотечку базу података

Сарадници: Смиљана Павков, документалиста система базе података
Гордан Горуновић, оператер за системе базе података
Лепосава Милановић, документалиста за израду документационог фонда
Радмила Тубин-Михајловић, орг. пријема и евиденције захтева корисника
Дејан Станојловић, оператер за системе базе података

Лектор: Смиља Богдановић
Коректор: Јелена Васиљевић

Компјутерска обрада: Радинка Мићовић, програмер софтверских решења и
Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

ШТАМПА: УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА
Београд, Немањина 22-26

САДРЖАЈ

- 1.** Преглед одабраних правних прописа објављених у службеним гласилима Републике Србије, Аутономне Покрајине Војводине и Града Београда
- 2.** Списак претплата на службена гласила и часописе
- 3.** Преглед старих публикација
- 4.** Преглед нових књига
- 5.** Листа најчитанијих књига

1

**ПРЕГЛЕД ОДАБРАНИХ ПРАВНИХ ПРОПИСА
ОБЈАВЉЕНИХ У СЛУЖБЕНИМ ГЛАСИЛИМА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ
ВОЈВОДИНЕ И ГРАДА БЕОГРАДА**

УСТАВНОПРАВНИ И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Службени гласник Републике Србије

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Чад, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Триполију, Службени гласник Републике Србије бр. 7/2022

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Чад, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Киншаси, Службени гласник Републике Србије бр. 7/2022

Одлука о утврђивању и објављивању коначног броја гласача у Републици Србији, Службени гласник Републике Србије бр. 5/2022

Одлука о одређивању начина на који ће гласачи са територије Аутономне Покрајине Косово и Метохија моћи да остваре своје право изјашњавања на републичком референдуму ради потврђивања Акта о промени Устава Републике Србије, расписаном за 16. јануар 2022. године, Службени гласник Републике Србије бр. 6/2022

Одлука о одређивању облика, изгледа, боје и садржине гласачког листића и контролног листа за проверу исправности гласачке кутије за поновно гласање на републичком референдуму ради потврђивања Акта о промени Устава Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2022

Исправка Одлуке о избору судија који се први пут бирају на судијску функцију, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Одлука о изменама и допунама Стратегије реформе јавне управе у Републици Србији за период 2021-2030. године и Акционог плана за период 2021-2025. године, Службени гласник Републике Србије, бр. 9/2022

Одлука о одређивању облика, изгледа, боје и садржине гласачког листића и контролног листа за проверу исправности гласачке кутије за поновно гласање на републичком референдуму ради потврђивања Акта о промени Устава Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 11/2022

Правилник о службеној легитимацији Заштитника грађана и његових заменика, Службени гласник Републике Србије бр. 3/2022

Решење о спровођењу поновног гласања на гласачким местима за која је констатовано да се не могу утврдити резултати гласања и на којима је поништено гласање на републичком референдуму одржаном 16. јануара 2022. године, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2022

Решење о утврђивању броја гласачких листића за поновно гласање на републичком референдуму ради потврђивања Акта о промени Устава Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2022

Решење о спровођењу поновног гласања на гласачком месту на којем је поништено гласање на републичком референдуму одржаном 16. јануара 2022. године, Службени гласник Републике Србије бр. 11/2022

Решење о утврђивању броја гласачких листића за поновно гласање на републичком референдуму ради потврђивања Акта о промени Устава Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 11/2022

Закључак о именовању саветника Републике Србије у оквиру канцеларије Конституенце Швајцарске у Европској банци за обнову и развој (ЕВРД) у Лондону, Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Службени лист Града Београда

Решење о измени Решења о образовању Градског штаба за ванредне ситуације на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 123/2021

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Службени гласник Републике Србије

Закон о Привременом регистру држављана Републике Србије од 16 до 29 година којима се уплаћује новчана помоћ за ублажавање последица пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, Службени гласник Републике Србије бр. 3/2022

Уредба о утврђивању Програма подстицања предузетништва кроз развојне пројекте у 2022. години, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Уредба о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању у 2022. години, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Уредба о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за жене предузетнице и младе у 2022. години бр. 4/2022

Уредба о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2022. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Уредба о утврђивању Програма подршке развоју пословне инфраструктуре за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Уредба о утврђивању Програма подршке раду регионалних иновационих стартап и смарт сити центара за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Уредба о утврђивању Програма подршке подизању иновационих капацитета јединица локалне самоуправе на територији Републике Србије за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Уредба о утврђивању Програма подршке унапређењу иновационих капацитета на територији Аутономне Покрајине Косово и Метохија за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Уредба о престанку важења Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2022

Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи у области јавног информисања, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Уредба о утврђивању Програма за промоцију и популаризацију иновација и иновационог предузетништва за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Уредба о утврђивању Програма подршке развоју и промоцији женског иновационог предузетништва за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Уредба о утврђивању Програма доделе бесповратних средстава за куповину сеоске куће са окућницом на територији Републике Србије за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Уредба о утврђивању Програма доделе бесповратних средстава за куповину минибусева за потребе превоза сеоског становништва на територији Републике Србије за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Уредба о утврђивању Програма подршке унапређењу развоја изразито недовољно развијених општина (јединице локалне самоуправе из четврте групе) за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Уредба о утврђивању Програма подстицаја за спровођење мера и активности неопходних за достизање утврђених циљева из области управљања миграцијама у једницама локалне самоуправе за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Уредба о утврђивању Програма коришћења средстава за решавање стамбених потреба и друге програме интеграције избеглица у 2022. години, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Уредба о утврђивању Програма доделе бесповратних средстава за организовање манифестације под називом „Михољски сусрети села“ за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Уредба о изменама Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2022. години, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Уредба о утврђивању Програма подршке акредитованим регионалним развојним агенцијама у 2022. години, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Уредба о утврђивању Програма финансирања активности и мера унапређења енергетске ефикасности у 2022. години, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Уредба о висини посебне накнаде за подстицај повлашћених произвођача електричне енергије у 2022. години, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Уредба о спајању организованих дан унапред и унутардневних тржишта електричне енергије, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Одлуке о сврставању робе које је донео Комитет за Хармонизовани систем Светске царинске организације, Службени гласник Републике Србије бр. 3/2022

Одлука о утврђивању Енергетског биланса Републике Србије за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Одлука о допуни Одлуке о одређивању пољопривредних и прехранбених производа за које се плаћа посебна дажбина при увозу и утврђивању износа посебне дажбине, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Одлука о образовању Савета за квалитет, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Одлука о изменама и допунама Одлуке о образовању Међуресорне радне групе за креирање и спровођење оперативног плана за приступачност за период од 2020. до 2024. године, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Одлука о допунама Одлуке о условима за смањење царинских дажбина на одређену робу, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Одлука о допуни Одлуке о условима и начину за смањење царинских дажбина на одређену робу, односно за изузимање одређене робе од плаћања царинских дажбина у 2022. години, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Одлука о образовању Комисије за евидентирање и одобравање средстава за надокнаду разлике у цени гаса, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта регионалног пречишћавања отпадних вода на територији јединица локалних самоуправа Пожега, Ужице и Ариље на животну средину, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Правилник о условима које треба да испуњава комунални милиционар да би могао да врши послове мерења буке пореклом из угоститељских објеката, Службени гласник Републике Србије бр. 3/2022

Правилник о начину пријаве држављана Републике Србије од 16 до 29 година за добијање новчане помоћи, начину исплате новчане помоћи и подношења рекламација, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Правилник о изменама и допунама Правилника о додели бесповратних средстава у оквиру Пројекта за конкурентну пољопривреду, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и начину вођења рачуна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Правилник о допуни Правилника о врстама фискалних рачуна, типовима трансакција, начинима плаћања, позивању на број другог документа и појединостима осталих елемената фискалног рачуна, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Правилник о измени Правилника о облику, садржини, начину подношења и попуњавања декларација и других образаца у царинском поступку, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Правилник о изменама и допунама Правилника о ИПАРД подстицајима за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Правилник о изменама и допунама Правилника о ИПАРД подстицајима за диверзификацију пољопривредних газдинстава и развој пословања, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Правилник о изменама и допунама Правилника о ИПАРД подстицајима за инвестиције у физичку имовину које се тичу прераде и маркетинга пољопривредних производа и производа рибарства, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Правилник о измени и допунама Правилника о подстицајима за инвестиције за унапређење и развој руралне јавне инфраструктуре, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Правилник о измени Правилника о водним путевима, лукама и пристаништима на којима је пилотажа обавезна за пловила одређене врсте и величине, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Правилник о захтевима у погледу енергетске ефикасности у поступку јавне набавке, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Правилник о изменама и допуни Правилника о подстицајима за инвестиције у физичку имовину пољопривредног газдинства за набавку нових машина и опреме за унапређење дигитализације сточарске пољопривредне производње, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Правилник о изменама Правилника о проценту одржавања полазака у друмском саобраћају у међумесном и међународном превозу путника, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Правилник о садржини пријаве, начину вођења Евиденције удружења и савеза удружења за заштиту потрошача и условима за упис, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Решење о разврставању у несагоревајући дуван и упису у Регистар о маркама дуванских производа, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Решења о разврставању у цигарете и упису у Регистар о маркама дуванских производа, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Колективни уговор за Јавно предузеће „Пошта Србије“, Београд, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Списак овлашћених организација за обављање послова контроле и сертификације у органској производњи за 2022. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 3/2022

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Покрајинска уредба о измени Покрајинске уредбе о начину поступања са електронским фактурама, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2022

Правилник о додели бесповратних средстава привредним субјектима за суфинансирање пројеката од значаја за развој туристичког потенцијала АП Војводине у 2022. години – подизање квалитета и капацитета објеката туристичке супраструктуре, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 1/2022

Службени лист Града Београда

Одлука о буџету Града Београда за 2022. годину, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

Одлука о утврђивању обима средстава за вршење послова града и градских општина и одређивању прихода који припадају граду, односно градским општинама у 2022. години, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

Одлука о измени Одлуке о накнадама за коришћење јавних површина за територију града Београда, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

Одлука о локалним комуналним таксама за територију града Београда, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

Одлука о изменама и допунама Одлуке о накнадама за коришћење јавних путева на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

Одлука о измени Одлуке о некатегорисаним путевима на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

Одлука о измени Одлуке о радном времену угоститељских објеката на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

Одлука о допуни Одлуке о комуналном реду, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

Одлука о изменама и допунама Одлуке о праву на накнаду дела трошкова боравка деце у предшколској установи чији је оснивач друго правно или физичко лице на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

Одлука о допуни Одлуке о одвођењу и пречишћавању атмосферских и отпадних вода на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

Одлука о изменама и допунама Одлуке о оглашавању на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

Решење о утврђивању економске цене програма васпитања и образовања у предшколским установама чији је оснивач Град Београд за 2022. годину, Службени лист Града Београда бр. 125/2021

Закључак о измени Интервентних мера заштите најугроженијих грађана, Службени лист Града Београда бр. 125/2021

Програм уређивања и доделе грађевинског земљишта за 2022. годину, Службени лист Града Београда бр. 123/2021

РАДНИ ОДНОСИ, ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о измени Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19, Службени гласник Републике Србије бр. 7/2022

Уредба о измени и допуни Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Уредба о одређивању компетенција за рад државних службеника, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Одлука о престанку важења Одлуке о образовању Радне групе за имплементацију пројекта „Јадар“, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2022

Правилник о изменама Правилника о условима за издавање лиценци за обављање послова у области безбедности и здравља на раду, Службени гласник Републике Србије бр. 5/2022

Правилник о измени Правилника о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Правилник о посебним елементима процене ризика, критеријуми за процену ризика, посебним елементима плана инспекцијског надзора и учесталост вршења инспекцијског надзора инспектора за лекове и медицинска средства на основу процене ризика, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука којом се утврђују Општи програм обуке за 2022. годину и Програм обуке руководиоца за 2022. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 3/2022

Одлука о усвајању Покрајинског акционог плана запошљавања у Аутономној Покрајини Војводини за 2022. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 3/2022

Закључак о Програму отуђења грађевинског земљишта у јавној својини Аутономне Покрајине Војводине за 2022. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 3/2022

Службени лист Града Београда

Одлука о изменама и допунама Одлуке о додатним облицима заштите породиља на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

Одлука о измени и допуни Одлуке о правима и услугама социјалне заштите, Службени лист Града Београда бр. 120/2021

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Службени гласник Републике Србије

Одлука о образовању Комисије за сарадњу са Европском организацијом за нуклеарна истраживања – ЦЕРН у Женеви, Швајцарска Конфедерација, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2022

Правилник о стручном усавршавању државних службеника у Стручној служби заштитника грађана, Службени гласник Републике Србије бр. 3/2022

Правилник о изменама и допунама Правилника о националној категоризацији спортова, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Правилник о посебним елементима процене ризика, учесталости вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебним елементима плана инспекцијског надзора у области културе, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Посебан колективни уговор за установе културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, Службени гласник Републике Србије бр. 3/2022

РАЗНО

Службени гласник Републике Србије

Индекси потрошачких цена за децембар 2021. године, Службени гласник Републике Србије бр. 4/2022

Усклађени динарски неопорезиви износи пореза на доходак грађана из члана 9. став 1. тач. 9), 12), 13), 29), 30) и 31), члана 18. став 1. тач. 1), 2), 5), 7), 8), 9), и 9а), члана 21а став 2, члана 83. став 4. тачка 1) и члана 85. став 1. тачка 11) Закона о порезу на доходак грађана годишњим индексом потрошачких цена у 2021. години, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

Усклађени динарски износ из члана 13. став 3. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање годишњим индексом потрошачких цена у 2021. години, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2022

2

**СПИСАК ПРЕТПЛАТА НА СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА И
ЧАСОПИСЕ ЗА ПОТРЕБЕ БИБЛИОТЕКЕ УПРАВЕ У
2022. ГОДИНИ**

СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА

1.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
2.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ
3.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АП ВОЈВОДИНЕ
4.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА

СТРУЧНИ ЧАСОПИСИ

1.	КОРАЦИ: часопис за књижевност, уметност и културу
2.	ЛИПАР: часопис за књижевност, језик, уметност и културу
3.	НАША МЕСТА: часопис за локалну самоуправу
4.	ПРАВНА ПРАКСА: часопис за примену прописа
5.	ТОКОВИ ИСТОРИЈЕ: часопис Института за новију историју Србије

ОСТАЛЕ СЕРИЈСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1.	БИЛТЕН ДРЖАВНОГ ПРАВОБРАНИЛАШТВА
2.	БИЛТЕН ЈАВНИХ ФИНАНСИЈА
3.	БИЛТЕН МИНИСТАРСТВА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
4.	БИЛТЕН РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ
5.	БИЛТЕН УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
6.	МЕСЕЧНИ СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД
7.	САОПШТЕЊА РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ

3

ПРЕГЛЕД СТАРИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Изразећи у сусрет све израженијим захтевима корисника да пронађу одговор на специфична питања из професионалне праксе, кроз Информативни билтен континуирано ћемо упознавати своје читаоце са садржајима старих књига из богате ризнице библиотеке Управе. Наш фонд обухвата, између осталог, и вредне писане документе који, осим документационе, имају и научну и стручну вредност. Будући да су посредни књиге од историјског значаја, као и периодична издања и друге драгоцене библиотечке целине којима располажу постојећи фондови, овим путем настојали смо да проширимо лектуру свима онима који желе да се стручно усавшавају. Напомињемо да ове књиге (из којих дајемо само изводе) могу да се користе само у читаоници библиотеке Управе за заједничке послове републичких органа.

За овај број издвајамо:

- 1. Закон о окружним и среским скупштинама, 1898.**
- 2. Закон о штампи од 12. јануара 1904. године са изменама и допунама од 09. децембра 1904. године, 1912.**

У наредним бројевима Информативног билтена наставићемо са приказима тематски и жанровски разноврсних публикација нашег богатог фонда.

ЗАКОН

О

ОКРУЖНИМ И СРЕСКИМ СКУПШТИНАМА

У БЕОГРАДУ

ИШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1898.

ЦЕНА 0'30 ДИН.

МИ
А Л Е К С А Н Д А Р I
по милости Божјој и вољи народној
Краљ Србије

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА
ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПО-
ТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО

ЗАКОН
О
ОКРУЖНИМ И СРЕСКИМ СКУПШТИНАМА

Члан 1.

Ради чувања и унапређења интереса који се тичу округа и срезова и ради правилнијег подмирења сваковрсних потреба њихових, у колико старање о томе овим или којим другим законом није узела држава на себе — установљавају се окружне и среске скупштине.

I

Окружна скупштина

Члан 2.

Окружну скупштину састављају:
а, Начелник окружни или његов заступник;

б, Председник општинског суда окружне вароши или његов заступник и два грађанина исте општине, које општински одбор изабере;

в, Стручни референти начелства: окружни благајник, окружни физикус, окружни инжињер, окружни надзорник школа, окружни економ и окружни шумар; и

г, Иzasланици среских скупштина.

Чланови окружне скупштине имају подједнака права у решавању и гласању.

Деловођа, кога председник скупштине одређује из особља начелства, нема тих права.

Члан 3.

Среске изасланике бирају среске скупштине из своје средине, на позив начелника среског, већином гласова, и то: три изасланика: срезови до 4.000 глава пореских; четири изасланика: они срезови, који имају од 4.000 до 6.000 глава пореских, а пет изасланика сви други већи срезови.

Изабраним изасланицима изабраће се заменици, који ће се позивати на окружну Скупштину, у случајевима болести, одсуства и смрти изабранога, или кад избрани престане бити општински часник.

Члан 4.

Као доказ да су избрани, служи извештај надлежног начелника среског, а за оне који су наименовани, изјава окружног начелника при отварању окружне скупштине.

Члан 5.

Среске скупштине бирају изасланике за окружну скупштину у првој половини месеца јануара и избор њихов важи три године. Но и пре овога рока избрани изасланици престају бити чланови окружне скупштине

чим престану бити општински часници. То исто важи и за председника месног општинског суда.

Члан 6.

Окружна Скупштина држи се у месту окружног начелства.

Председник је скупштине окружни начелник или његов заступник.

Он сазива скупштину, руководи је и закључује.

Члан 7.

Седнице су окружне скупштине редовне и ванредне. Прве се држе у другој половини месеца јануара сваке године, а друге кад потреба захте.

И једне и друге могу трајати највише осам дана.

Члан 8.

Седнице су скупштинске јавне, но по захтеву председника скупштине, оне се могу претворити у тајне.

Члан 9.

Да би скупштина могла радити, треба да су њезиним састанцима присутне две трећине њезиних чланова.

Одлуке се доносе апсолутном већином гласова, но ако су гласови подједнаки, одлучује она страна на којој је председник.

Члан 10.

Сваки члан окружне скупштине има права да подноси на претрес предлоге о предметима, који спадају у делокруг окружне скупштине.

Члан 11.

Председник окружне скупштине саставља буџет и са разложима за сваки издатак подноси га скупштини на претрес и решење.

Он тада подноси извештај :

а, колики је прошлогодишњи буџет био, и јесу ли сви приходи, намењени, за покриће његово, наплаћени, или је што на вересији остало;

б, колико је и каквих радова извршено на рачун буџета а колико их је по буџету остало неизвршених и зашто;

в, колико је на те радове и у опште на све друго по буџету исплаћено из буџетских сума, а колико има још да се исплати;

г, шта се има предузети, односно довршити, у текућој години, и шта ће све то коштати;

д, чиме се имају покрити и сви други издатци који буду предложени за текућу годину;

е, у каквом се стању налазе окружна добра и окружне установе и да ли што треба предузимати за њихово одржање или унапређење, и у опште извештај;

ж, о целом имовном стању округа и свима предузетим или одложеним пословима, од последње редовне или ванредне окружне скупштине.

Члан 12.

У окружни буџет сваке године морају ући сви они издатци, који по законима долазе на терет округа.

Сви други издаци уносе се у буџет по оцени и увиђавности окружне скупштине.

О поклонима на добротворне цељи може решавати само окружна скупштина.

Члан 13.

У окружни буџет сваке године ући ће издаци на издржавање, наоружање и одело сталне полицијске жандармерије, коњичке и пешачке.

Ближе одредбе и састав ове жандармерије, прописале се Краљевском Уредбом, на предлог Министра унутрашњих дела и војног.

Члан 14.

Буџетски издаци подмириваће се:

а, редовним приходима од окружних добара и окружних установа;

б, уштедама из прошлогодишњег буџета;

в, неподвиженим приходима, ако би их било и

г, прирезом окружним који ће се распоређивати по непосредној порези и купити заједно с порезом.

Све ове приходе и прирезе наплаћује окружна благајна или сама или преко надлежних органа, чува их у нарочитој каси и заводи у нарочите књиге, које пропише Главна Контрола.

Члан 15.

Окружни буџет, који повлачи прирез до 20% годишње непосредне порезе, коју округ плаћа, извршан је чим га окружна скупштина одобри; онај са прирезом од 20 до 50% — кад га одобри Министар финансија, а онај преко те суме — кад га по предлогу Министра финансија одобри Државни Савет.

Члан 16.

Ако Министар финансија у року од 30 дана, а Државни Савет у року од 2. месеца по пријему неби донели своје одлуке по члану 14. — сматраће се да је буџет одобрен.

Члан 17.

За време док се буџет не састави и надлежно не одобри, издаци се врше по прошлогодишњем буџету,

али само они који су предвиђени у члану 12. и 13. као обавезни и то месечно по једна дванаестина од сума прошлогодишњим буџетом одобрених.

А за то време купиће се и прирез по стоци прошлогодишњег буџета.

Члан 18.

Окружни приходи, поменути у члану 14. а одређени да покрију буџетске издатке, само се на ове и могу утрошити.

Позајмице из тих доходака никоме се не могу учинити без одобрења окружне скупштине.

Члан 19.

Окружним добрима рукује начелник окружни, а дохотцима од истих окружна благајна.

Окружна добра, која се под закуп дају, даваће се увек надметањем (лицитацијом).

Члан 20.

За буџетске потребе, а на основу буџетских примања, округ се може задужити по решењу окружне скупштине и одобрењу Министра финансија и Државног Савета (тачка 8 члан 90. Устава).

Са одлуком о задужењу окружна ће скупштина једновремено одредити изворе за исплату, рокове плаћања и величину интереса, све то без икакве штете на редовне годишње издатке који су у члану 12. и 13. обележени као обавезни.

Обвезе о задужењу потписује, у име окружне скупштине, начелник окружни или његов заступник, са три заступника које окружна скупштина одреди између својих чланова.

Члан 21.

Окружна добра покретна могу се отуђити, по решењу окружне скупштине, ако њихова вредност не

прелази три хиљаде динара. За отуђење покретних добара од веће вредности као и за отуђење непокретног имања од ма колике вредности, потребно је и одобрење Министра финансија и Државног Савета (тачка 9. члан 90. Устава).

Тако исто окружна скупштина може пуноважно решавати о куповини непокретног имања, покретности и живог мала за потребу округа до суме вредности до 5.000 динара, а за већу вредност нужно је одобрење надлежног министра.

Члан 22.

Све издатке по окружном буџету наређује начелник окружни или његов заступник у границама истог буџета.

Но ако од које буџетске позиције претекне која сума, или ако која буџетска позиција не буде никако употребљена — претек тај може се употребити на исплату других буџетских позиција, где би и у колико би то било потребно.

Члан 23.

Издатке по окружном буџету на оправку или подизање старих и нових путова и мостова као и на оправку и доправку окружних здања у суми до три хиљаде динара наређује пуноважно окружни начелник, а за веће издатке овога рода важи оно што прописује закон о друмовима и закон о јавним грађевинама.

Члан 24.

Суме из појединих буџетских позиција, које би биле прикуцљене, а по нахођењу начелника окружног неби се могле употребити за шест месеци, да неби бесплодно лежале, даваће се на камату коме новчаном заводу у месту начелства, који ће завод окружна скупштина у напред одредити.

Но оне суме, које би се више година имале купити за подизање окружних здања, грађења скупљих мостова, регулисање река, предаваће се Управи Фондова.

Све остале суме чувају се у окружној благајни, у нарочитој каси:

Члан 25.

Све рачуне о приходима и расходима по буџету прегледа и одобрава Главна Контрола.

Наредбодавац је окружни наченик, рачунополагач окружни благајник.

Члан 26.

Окружна скупштина бира из своје средине три пуномоћника за приватно-правне и административне потребе округа, и она им у исто време одређује и награду из окружних доходака.

Члан 27.

Осим послова, предвиђених овим законом окружна скупштина врши и све остале послове, који би другим којим законом били прописани. А тако исто даје мишљење и решава по свима питањима, која би јој од државне власти била изнета на решавање.

Члан 28.

Ако окружна скупштина не хтедне да решава буџетска или која друга питања, која јој председник изнесе на претрес, председник ће извести дотичног Министра у чију надлежност спадају ти предмети и на предлог овога одлука Државног Савета замениће одлуку окружне скупштине, која је по том одмах извршна.

Члан 29.

Чланови окружне скупштине, који нису из окружног места, примају по шест динара на дан, за време путовања, рада и повратка.

II

Среска скупштина

Члан 30.

Среску скупштину састављају :

- а, Начелник срески или његов заступник ;
- б, Председници свију општина или њихови заступници ;
- в, По један грађанин из сваке општине, кога општински одбори изаберу ;
- г, Стручни референти среског начелника: срески лекар, срески шумар и срески економ, где ових има.

Члан 31.

Избор чланова среске скупштине важи за три године.

Но и пре овога рока, изабрани чланови престају бити чланови среске скупштине чим изгубе право гласања, а тако и они који су председници чим престају то бити.

Члан 32.

Среска скупштина држи своје седнице у месту среске канцеларије.

Њу сазива, руководи и закључује је начелник срески, који је у исто време њен председник.

Члан 33.

Седнице су среске скупштине редовне и ванредне. Прве се држе у првој половини месеца јануара сваке године, а друге кад се потреба укаже.

И једне и друге могу трајати највише два дана.

Члан 34.

Оно што је речено у члановима: 2, 8, 9, 10 и 11. за окружне скупштине, за председника и деловођу исте

скупштине, за подношај извештаја по окружном буџету и окружним добрима, важи и за среску скупштину, за председника и деловођу среске скупштине, за срески буџет и среска добра.

Члан 35.

У срески буџет сваке године морају ући сви издаци, који по законима долазе на терет среза.

Сви други издаци сем добровољних уносе се по оцени и увиђавности среске скупштине (члан 12. овог закона).

Члан 36.

Срески буџетски издаци подмириваће се: дохотцима од среских добара и установа, среским прирезом и осталим што је поменуто у члану 14.

Ове приходе прибира среска благајна сама или преко других надлежних органа, и даље поступа како је казано у последњем одељку члана 14.

Члан 37.

Срески буџет са прирезом 10% годишње непосредне порезе коју срез плаћа, извршан је чим га среска скупштина одобри; а онај до 50% кад га Министар финансија одобри, а онај преко те стопе — кад га Државни Савет одобри, по предлогу Министра финансија.

Члан 38.

Чим срески буџет буде израђен, начелник срески послаће га начелству одмах а најдаље за три дана а ово ће га са окружним буџетом једновремено послати Министру финансија на решење, односно на спровод Државном Савету.

Члан 39.

Што је у члану 16. речено за рокове у којима има да се реши окружни буџет, односно да постане извршан и без решења важи и за срески буџет.

Члан 40.

За време док се буџет не састави и надлежно не одобри, издаци се врше по прошлогодишњем буџету, али само они, који су предвиђени у члану 35. као и обавезни и то: месечно по једна дванаестина од сума прошлогодишњим буџетом одобрених.

А за то време купиће се и прирез по стопи прошлогодишњег буџета.

Члан 41.

Срески приходи поменути у члану 36. а одређени да покрију буџетске издатке, само се на ове и могу утрошити.

Позајмице из тих доходака никоме се не могу учинити без одобрења среске скупштине.

Члан 42.

Среским добрима рукује начелник срески а дохотцима од истих срески благајник (депозитар).

Среска добра, која се под закуп дају, даваће се увек надметањем (лицитацијом).

Члан 43.

На рачун буџета а за потребе буџетом предвиђене, срез се може задужити, по решењу среске скупштине а по одобрењу Министра финансија и Државног Савета (тачка 8. члан 90. Устава).

Но среска скупштина дужна је да покаже изворе из којих ће се учињени дуг исплатити и да одреди рок

плаћања и величину интереса, све то без икакве штете по редовне годишње издатке који су у члану 35. обележени као обавезни.

Обавезе о задужењу потписује, у име среске скупштине, начелник срески или његов заступник са три заступника које среска скупштина одреди из своје средине.

Члан 44.

За отуђење покретних среских добара у вредности до хиљаду динара довољно је решење среске скупштине, а за отуђење покретности од веће вредности, као и за отуђење непокретног имања од ма колике вредности важи члан 21.

Тако исто среска скупштина може пуноважно решавати о куповини непокретног имања, покретности и живог мала за потребу среза до суме од 2.000 динара. За већу вредност нужно је одобрење надлежног Министра.

Но ако би се показала несавесност при куповини од стране чланова окружне и среске скупштине — одговараће по кривичном закону уз накнаду штете.

Члан 45.

Све издатке по среском буџету наређује начелник срески или његов заступник у границама истог буџета.

Други одељак члана 22. вреди и овде.

Члан 46.

Овлашћење из члана 23. простира се и на начелника среског, или његовог заступника, али до суме од пет стотина динара.

Члан 47.

О буџетским дохотцима среским, који би лежали бесплодни, важе одредбе члана 24. пошто среска

скупштина одреди завод, у који ће се новац предавати.

Члан 48.

Главна Контрола је надлежна и за преглед рачуна по среском буџету (члан 25.) с тим, да је по овим рачунима наредбодавац начелник срески или његов заступник, а рачунополагач чиновник који рукује среском благајном.

Члан 49.

Осим послова предвиђених овим законом, среска скупштина врши све остале послове, који би другим којим законима били прописани. А тако исто даје мишљење и решава по свима питањима која би јој од државне власти била изнета на решавање.

Члан 50.

На случај да среска скупштина не хтедне да решава буџетска или која друга питања која јој износи на претрес председник среске скупштине, овај ће ту ствар реферисати начелству окружном а оно опет Министру финансија а тада одлука Министра финансија замењује одлуку среске скупштине и бива одмах извршена.

Члан 51.

Члановима среске скупштине који нису из места среског, у коме је среска канцеларија и где се скупштина одреди, припада накнада за време путовања, рада и повратка, по два динара на дан.

Члан 52.

Закон овај ступа у живот од 1. Јануара 1899 год. Препоручујемо Нашем Министру унутрашњих дела да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима

да се о извршењу његову старају, властима заповедамо да по њему поступају а свима и свакоме да му се покорвају.

9. Децембра 1898. год.
у Нишу.

(М. П.)

*Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
Министар правде,*

К. Н. Христић С. Р.

АЛЕКСАНДАР С. Р.

*Председник
Министарског Савета,
министар иностраних дела,*

Д-р Владан Ђорђевић С. Р.

Министар финансија,

Вук. Ј. Петровић С. Р.

*Министар
народне привреде,*

С. М. Лозанић С. Р.

*Министар
просвете и црквених послова,*

Андра Ђорђевић С. Р.

*Министар
унутрашњих дела,*

Јевр. А. Андоновић С. Р.

Министар правде,

К. Н. Христић С. Р.

*Министар грађевина
ђенерал,*

Јов. Атанацковић С. Р.

*Министар војни
почасни ађутант Њ. В. Краља
ђенералштабни пуковник,*

Драг. Вучковић С. Р.

ЗАКОН О ШТАМПИ

ОД 12 ЈАНУАРА 1904 ГОД

СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА

ОД 9. ДЕЦЕМБРА 1904 ГОД.

ДРУГО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1912.

МИ
ПЕТАР I.

по милости Божјој и вољи народној
Краљ Србије

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НА-
РОДНА СКУПШТИНА, САЗВАНА У РЕДОВАН САЗИВ ЗА 1903. ГОДИНУ,
РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН О ШТАМПИ

ГЛАВА I.

Опште одредбе.

Члан 1.

Сваки Србин има право, да у границама за-
кона искаже своју мисао писмено, штампом и у
сликама (члан 22. Устава).

Члан 2.

Не може се установити ни цензура ни кауција
ни каква друга превентивна мера, која спречава
излазак, продају или растурање списа и новина
(члан 22. Устава).

Члан 3.

Штампа не може никад бити подвргнута ад-
министративним опоменама (члан 22. Устава).

Члан 4.

Штампарска радња као занатска подлежи прописима за индустриско - занатске радње, а књижарска радња подлежи одредбама трговачког законика.

Члан 5.

Под одредбе закона о штампи долази све оно, што се штампањем, или механичким или хемијским путем, као што је штампање, сликање и т. д., изради за умножавање и растурање.

Од овога се изузимају гласачке листе ако на њима ништа више нема сем имена кандидата, предлагача и представника; трговачки протоколи, формулари и остало, што је за трговачку радњу потребно; самртне објаве, позиви на разне забаве и зборове, ако на овим последњим нема ничега више осим означења оних, који се позивају, дана, кад се позивају, места, где ће бити збор, и имена сазивача; и, на послетку, ствари, искључно за редакције намењене.

Члан 6.

На свакој штампаној, објављеној или механичким или хемијским путем за умножавање и растурање израђеној а већ разданој ствари, мора стајати место штампања, име и стан штампара (сликара, резача и т. д.). Ако је то књига или иначе штампана ствар која не долази у повремену штампу, а намењена је за растурање, онда мора стајати и име писца или издавача.

Издавач може бити сама штампарија.

Ко противно овоме учини, казниће се са 50 до 200 динара или затвором од 5 до 20 дана за сваки број, свеску, књигу, примерак и т. д.

Члан 7.

Штампар је дужан дати од сваког броја новина или повременог списка, кад се почне растурати или разашиљати, по један примерак месној државној полицијској власти.

У исто време, а најдаље за пет дана од публикације, сваки је штампар, и приватан и државни, дужан дати на реверс за Народну Библиотеку управи Београда, односно месној државној полицијској власти, по три примерка од сваке штампане и одштампане ствари, осем оних помених у другом ставу члана 5. овог закона (члан 25. закона о Народној Библиотеци).

Ко учини противно одредбама овога члана, казниће се новчано од 20 до 200 динара или затвором од 2 до 20 дана за сваки број, свеску, примерак и т. д.

Члан 8.

Све што је казано у претходном члану важи и за прештампавање.

ГЛАВА II.

Повремена штампа.

ОДЕЉАК I.

Издавање, уређивање и пријављивање.

Члан 9.

Сваки лист (новине) или сваки повремени спис мора имати одговорног уредника. Одговорни уредник мора бити српски грађанин, који ужива грађанска и политичка права (члан 22. Устава).

Ко издаје или штампа лист (новине) или повремени спис, а није испунио погодбе овога члана,

казниће се новчано од 300 до 1800 динара или затвором од 1 до 6 месеци.

Члан 10.

На сваком броју новина, или на свакој свесци повремениог списка, мора бити наштампано име одговорног уредника, или његовог заступника, и власника у дну или у врху листа.

За сваки број или свеску, на којој ово не буде, биће кажњен штампар, ако је штампани предмет кажњиве садржине, од 50 до 600 динара или затвором од 5 дана до 2 месеца. Ако штампани предмет није кажњиве садржине штампар ће у овом случају бити кажњен затвором од 1 до 10 дана или новчано од 10 до 100 динара.

ОДЕЉАК II.

З а б р а н а.

Члан 11.

Новине и друге штампане ствари могу се забранити (узаптити) само ако садрже:

1. Увреду Краља или Краљевског дома;
2. Увреду кога страног владоца или њиховог дома;
3. Позив грађана да устају на оружје (члан 22 Устава).

Власт, која је решила забрану, дужна је своје решење спровести надлежном првостепеном суду у року од 24 часа. Суд је дужан у року од 24 часа, од кад прими решење полицијске власти о забрани, решити има ли места забрани или нема и своје решење саопштити странама истога дана. У противном случају сматра се да је забрана дигнута. Дан кад суд не ради не рачуна се.

Противу судског решења о забрани може се жалити само тужени у року од 24 часа од пријема судског решења. Жалба се предаје суду који је о забрани решавао, и он је дужан истога дана спровести је Касационом суду, који за 24 часа од пријема ствар коначно расправља.

Судско решење, којим се забрана одобрава не може утицати на судску одлуку о постојању или непостојању дела, које се тек претресом и пресудама има да утврди.

Кад после извршене забране или Касациони суд поништи судско решење о забрани, или се претресом и судским пресудама утврди да кажњивих дела по овоме члану закона нема, забрана је тим самим дигнута, и узапћени списи враћају се писцу, односно уреднику или власнику, и растурање је допуштено. Исто тако забрана пада ако власт, која ју је решила, не спроведе своју тужбу суду у року од 5 дана, од кад је суд забрану одобрио.

Суд по службеној дужности извештава решењем пошту да је забрана дигнута.

Кад се забрањују штампани примерци, онда се забрањују и слова, плоче, форме, каменорези и т. д. Ако штампар захте, слова ће се растурити и плоче истрти. Ако се неокривљени делови могу одвојити (додачи броју новина, или свесци повременог списка, или табаци и листови књиге), онда се они неће забрањивати.

Примерке штампане ствари и остало, што се при забрани одузима, власт која је забрану извршила, дужна је, на случај поништења забране, одмах све потпуно и неповређено предати. Ако власт, која је забрану извршила, потпуно и неповређено не преда забрањене ствари, оштећени има право на накнаду штете по умерењу првостепеног суда.

Реверс о одузетим примерцима и штампаним стварима предаје власт штампару у тренутку вршења забране.

Члан 12.

Под Краљевским домом разумеју се: Краљица супруга, живи претци и потомци у правој линији, рођена браћа и њихова деца и неудате сестре Краља владоца.

Члан 13.

Ко би узапћене штампане ствари намерно распростирао, биће кажњен са 200 до 1800 динара, или затвором од 20 дана до 6 месеци.

ОДЕЉАК III.

И с п р а в к е.

Члан 14.

Одговорни уредник дужан је примити у свој лист сваку исправку, коју му пошље власт или приватно или правно лице преко својих заступника, чије је име споменуто или о чијем је раду или поступцима у листу или повременом спису било речи. И власт и приватна и правна лица достављају уредништвима исправке непосредно или преко првостепеног суда онога места или округа где лист излази. Суд је дужан истога дана уредништву исправку послати.

Исправка мора бити уљудно написана, ограничити се на само исправљање нетачних навода и података и не сме садржавати ничега кажњивога. У противном случају уредник је није дужан штампати.

Да ли је уредник имао права не штампати исправку, цени суд по тужби дотичне власти или

приватнога или правнога лица. Према тој оцени суд или ослобођава од одговорности уредника, или досуђује накнадно штампање исправке како је послата или с потребним изменама, или изриче још и казну овим чланом предвиђену што уредник није то одмах учинио, ако нађе да је без основа није хтео штампати.

Пресуда првостепеног суда извршна је.

Исправка се мора штампати у првом броју од како је уредник прими, без икаквих додатака, мењања или уметака; а ако је редакција листа закључена већ оног дана, онда је мора штампати у првом броју по том.

Исправка може бити најдужа или стубац целога формата листа или два пут онолика, колики је био чланак који ју је изазвао.

О истој ствари уредник је дужан штампати само једну исправку, коју прво добије, кад се тиче државне власти.

Исправке се штампају на оном месту листа, на ком је био чланак или белешка, и онаквим словима, каквим је био штампан чланак или белешка.

Исправка се не може прекидати, — ако није прекидана ствар, која ју је изазвала. Право на штампање исправке застарева за 30 дана од дана, кад је објављен спис који ју је изазвао.

Ко учини противно одредбама овога члана, казниће се новчано од 300 до 600 динара, или затвором од 1 до 2 месеца.

ОДЕЉАК IV.

Страни листови и повремени списи.

Члан 15.

Листовима или повременим списима, књигама, сликама и другим штампаним и објављеним

стварима, што на страни излазе, слободан је улазак у Србију.

Али, ако би који страни лист или повремено спис имао увредљивих напомена или обележака кажњивих по чл. 11. закона, или би писао противу интереса земље, Министарски Савет може му забранити улазак у земљу до две године.

Ову забрану објављује Министар председник у службеним Српским Новинама.

Уредништва домаћих листова и јавне библиотеке добивају свакад, па и у случају забране, све стране листове или повремене списе, књиге, слике итд без цензуре; но свако прештампавање или оштампавање из страних листова или повремених списа или растурање одштампаних или објављених ствари са стране, подлеже одредбама овог закона, био лист или број листа, или примерак какве штампане ствари, забрањен или не.

И појединци добивају чисто научне и књижевне часописе, научна и књижевна дела, која на страни излазе, слободно без цензуре.

Ко после објављене забране продаје или растура забрањене стране листове, књиге, слике итд. казниће се новчано од 900 до 1800 динара или затвором од 3 до 6 месеци.

ГЛАВА III.

Растурање, продавање и прилепљивање на зид.

Члан 16.

Новине, књиге, повремене списе, брошуре, цртеже, слике и т. д., које нису забрањене по овом закону, слободно је сваком растурати и продавати по јавним местима. За то није потребна пријава ни општинској ни државној власти.

Малолетници могу растурати новине, повремене списе и т. д. само ако их уредник пријави месној полицијској власти и на његову одговорност.

Члан 17.

У свакој општини општинска власт мора одредити место, где ће се стално прилепљивати службене обзнане.

Приватне обзнане могу се лепити на свима јавним местима, осим места где се лепе службене обзнане, осим зграда за богомољу и наставу, и осим оних јавних места, где је то изречно забрањено.

На приватним зградама не смеју се лепити никакве обзнане без одобрења сопственика.

Члан 18.

Сваки онај, који би цепао, премазивао или ма на који начин чинио нечитким службене обзнане на одређеним местима или бирачке прогласе, казниће се новчано од 50 до 300 динара или затвором од 5 до 30 дана.

Исто тако казниће се и онај, који би лепио обзнане или прогласе на јавним местима или приватним зградама без допуштења за то, као и онај, који би цепао, премазивао или ма којим начином чинио нечитким приватне обзнане, осим онога, на чијој су згради обзнане прилепљене биле.

Ако који чиновник или у опште јавни службеник то учини, казниће се са 100—200 динара и затвором од 10—20 дана.

ГЛАВА IV.

Злочини и преступи штампом учињени.

ОДЕЉАК I.

Подстицање на злочин или, преступ.

Члан 19.

Као саучесници једне радње, која се по кривичном закону сматра као злочин или преступ, узимају се сви они, који би ма којим начином обележеним у члану 5. овога закона, или продавањем или растурањем штампаних ствари, непосредно подстакли кога или које, да учини или учине злочин или преступ, па иза изазивања (провокације) дође одмах дело или покушај злочина, како је одређен и предвиђен у § 41. кривичног закона.

Саме пак учињене кривице казниће се по кривичном законнику, ако нису нарочито овим законом предвиђене.

Члан 20.

Они, који би средствима побројаним у предходном члану, непосредно подстицали да се учине кривице убиства, пљачке или похаре, или каква кривица предвиђена параграфима: 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91 и 91 а. кривичног закона па не дође дело ни покушај, — казне се затвором од 3 месеца до 2 године.

(Измена од 9—XII—1904).

Члан 21.

Свако подстицање, посредно или непосредно, учињено средствима побројаним у чл. 5. према лицима војеног реда, у намери, да се одврате од вршења војних дужности и послушности према законитим старешинама у свему оном, што они

наређују за вршење закона и законских правила војних, као и дражење противу појединих официра или класа официрских, или сејање раздора или неповерења у војсци, казниће се затвором од 2 месеца до 1 године и новчано од 300 до 1000 динара.

ОДЕЉАК II.

Кривице противу државе, њених представника и интереса, и противу приватних лица.

Клевета и увреда.

Члан 22.

Клевета по овом закону постоји онда, кад се противу једне личности наводи какав неистинити факт или дело, којим се вређа њена част и худи њеном угледу. А увреда постоји онда, када се погрдним или нецростојним изразима вређа част неке личности или правног лица (корпорације) а не наводи се противу ње никакав одређени факт.

Члан 23.

Клевета и увреда Краља, учињена једним од средстава побројаних у члану 5. овога закона и начином тамо казаним, казниће се затвором од 3 месеца до 3 године.

Клевета и увреда члана или чланова Краљевског Дома, казниће се од 2 месеца до 2 године. Истом казном казниће се и увреда и клевета, нанесена Народној Скупштини.

Члан 24.

Клевета Краља, његових потомака, Краљевих родитеља, чланова Краљевог Дома и Народне Скупштине, не може се доказивати.

Члан 25.

Објављивање или прештампавање неистинитих или измишљених гласова, као и објављивање или прештампавање фалсификованих, неистинитих или неистинито некое приписиваних докумената, казниће се новчано од 150 до 1500 динара, или затвором од 15 дана до 5 месеци, кад објављивање тих гласова или докумената наноси штету држави и њеним интересима, приватним лицима или јавним установама, или ремети јаван мир.

Истинитост објављених гласова или дела може се доказивати.

Поднесен доказ ослобођава окривљенога само за доказано дело.

Члан 26.

Ко путем штампе јавно позива, или непосредно подстиче, на непокорност према законима, законим уредбама или законским наредбама власти, — казниће се затвором од 1 месеца до године дана.

(Измена од 9—XII—1904.)

Члан 27.

Критика уставних наређења и ма каквог другог закона не подлежи никаквој казни.

Члан 28.

Омаловажавање вере или морала, учињено једним од средстава и начином у члану 5. поменим, казниће се затвором од 1 до 6 месеци или новчано од 300 до 1800 динара.

Иста казна примениће се и на продавање, растурање или излагање неморалних цртежа, гравира и слика.

Члан 29.

Клевета нанета једним од средстава побројаних у члану 5. судовима, војсци, јавним надлештвима, казниће се затвором од 1 до 18 месеци.

Истом ће се казном казнити клевета, нанета члановима Народне Скупштине, јавним службеницима, представницима власти, свештеницима и грађанима који привремено врше какву службу јавну или испуњавају какву јавну дужност.

Члан 30.

Клевета, нанета приватним лицима, казниће се затвором од једног месеца до једне године дана и накнадом оклеветаноме најмање 500 динара, ако суд по захтеву приватног тужиоца нађе да јој има места.

Члан 31.

Увреда нанета лицима побројаним у члану 29. казниће се од месеца дана до четири месеца затвора, или новчано од 300 до 1200 динара; а увреда, нанесена приватним лицима, казниће се затвором од 20 дана до три месеца, или новчано од 200 до 900 динара.

Члан 32.

Ако је увреди претходило изазивање или незаконно поступање, поступиће се по §§. 215. односно 104. д. казненог законика.

Члан 33.

Клевета или увреда, нанета умрлим лицима, казниће се по овом закону (чл. 29. и 30.) само онда, ако је учињена у намери да повреди част или нахуди угледу њихових живих наследника.

Наследници у сваком случају имају право на исправку по члану 14. овог закона.

Члан 34.

Истинитост наведеног факта може се доказивати у свима случајевима, осем кад се тај факт односи на породични живот приватних лица и јавних радника, или на приватан рад једних и других, ако такав рад нема везе са њиховом јавном радњом или јавним достојанством, или с предузећем индустријским, трговачким или финансијским, које се обраћа на јаван кредит.

Члан 35.

Ако се о делу, изнетом у клевети, већ повела кривична истрага, извиђање и суђење клевете, задржава се док о самом делу не би изашла изврпина пресуда или решење.

Члан 36.

У случајевима, где је доказивање клевете допуштено, тужилац има право подносити противне доказе.

ОДЕЉАК III.

Кривице противу страних владалаца, њихових домова и дипломатских представника.

Члан 37.

Увреда према страном владаоцу, учињена једним од средстава побројаних у члану 5. овог закона, казниће се затвором од 1 до 6 месеци, ако се ова санкција даје нашем владаоцу у дотичној држави.

Члан 38.

Увреда страних посланика, пуномоћних министара, дипломатских агената или отправника послова, који су акредитовани при двору српског Краља, казниће се затвором од 1 до 4 месеца.

ОДЕЉАК IV.

Недопуштене публикациије.

Члан 39.

Казниће се новчано од 200 до 1800 динара, или затвором од 20 дана до 6 месеци, ко штампа и објави:

1. тужбу или ма каква акта по кривичној парници, док се не прочитају на претресу;

2. извештај о кривици за клевету где доказивање није допуштено (члан 34. овога закона);

3. несвршена акта грађанских парница, без нарочитог допуштења суда;

4. саветовање поротних и осталих судова;

5. приватна писма и телеграфске депеше за које се нема одобрење од писца, ако по садржини својој нису јавног карактера.

А ко штампа и објави:

1. службену поверљиву преписку, ако по оцени суда има од тога какве штете по јавне интересе земље;

2. извештаје или саопштења о кретању војних трупа за време рата, ратне опасности или опште мобилизације, и о војним спремама, утврђењима и осталим средствима одбране и у мирно време;

3. дела из тачке а) и б) § 86. кривичног закона); и

4. извештаје о тајним седницама или ма каква саопштења из тајних седница Народне Скупштине, казниће се затвором од 3 месеца до 3 године.

ГЛАВА V

Суђење и осуђивање

ОДЕЉАК I.

Ко је одговоран за кривице штампом или противу одредаба овога закона учињене.

Члан 40.

За кривице учињене штампом против одредаба овога закона одговорни су:

1. писац, уредник, власник, штампар, сликар, резач, разносач или растуривач;

2. уредник је одговоран за све, што је без пуног потписа у листу изашло, као и онда, кад је потписник измишљена личност или је ван домашаја српских власти;

3. кад се не зна за одговорног уредника, — штампар; кад се не зна штампар, онај, који растура, продаје, разноси, прилепљује.

За власника вреди одредба члана 41. овог закона.

Члан 41.

Власник је одговоран за све таксе и трошкове, као и накнаду штете, предвиђене чланом 30. овог закона, ако то писац или уредник нема од куд да плати или је у бегству.

Власник не може бити странка или удружење већ лице које мора бити српски поданик.

Ако би власник осуствовао дуже од 2 месеца мора имати заступника.

Члан 42.

Ако је случај члана 41, става првог, па власник не плати таксу, трошкове или накнаду штете

на позив власти па за три дана, губи право на даље власништво листа или списка од дана истеклог рока, што ће се увек утврдити писмено. Ако и после тога издаје те или друге новине, или списе, сматраће се за бесправног - власника и казнити од 1 до 6 месеци затвора за сваки број или свеску.

(Измена од 9—XII—1904).

ОДЕЉАК II.

П о с т у п а к.

Члан 43.

Све кривице учињене штампом, или ма којим средствима из члана 5. а и кривице против одредаба овог закона, извиђају и суде судови као хитне ствари.

Свака тужба, било приватна било од државне власти, мора се узети у поступак најдаље петог дана од дана пријема у суду.

Истрага и суђење по штампарској кривици не може се ни у ком случају прекидати до коначне расправе њене сем случаја у чл. 35.

За радњу противну одредбама овога члана, и члановима овог закона односно рокова, биће кажњен председник суда, његов заменик, или дежурни судија или иследник судски новчано судским дисциплинским судом по закону о судијама (члан 25. и 28.)

Члан 44.

Истрага и суђење почеће се водити:

1. Ако се тиче приватног лица, на тужбу тога лица, с обзиром на § 216. крив. закона;

2. ако се тиче Владаоца, Владарке, Наследника престола, Дома владалачког, по одобрењу Министра унутрашњих дела, а на тужбу полицијске власти;

3. ако се тиче лица, која врше јавну службу и то у делу њихове службе, на тужбу полицијске власти, ако то захтева министар под којим су, или на тужбу интересованог лица;

4. ако се тиче Народне Скупштине, судова, војске, државних тела, какве признате корпорације, административне власти и т. д. — по захтеву Председника Скупштине, суда или тела, или старешине његовог, или Министра под којим стоји;

5. ако се тиче поротника, сведока или у опште грађанина, који привремено или стално врши какву јавну службу — по тужби њиховој;

6. ако се тиче страног владоца или страног дипломатског агента, — по њиховој тужби, или по наредби Министра правде, кад то затраже од Министра спољних послова; и

7. у случајевима предвиђеним у тачци 2., 3., 4. и 6. овог члана (изузимајући корпорације) или ако су преступи учињени против формалних одредаба овог закона, — полицијска ће власт по дужности тужбу сама суду дати, или министарство унутрашњих дела извести, које ће по том тужбу суду дати.

Тужбу ће суду дати у окружним варошима, и Београду окружно начелство, односно управа, а у осталим местима дотична среска власт.

Члан 45.

Свака тужба мора навести од речи до речи оне изразе или цртеж, слику, медаљу и т. д. због којих се тужба подиже. Иначе се по тужби неће ништа радити.

Члан 46.

Кад суд прими овакву тужбу, иследник ће одмах позвати туженога позивом, у коме ће изреком поменути спис, лист, чланак, плакат, цртеж, гравуру, слику, медаљу, итд. због чега има да се саслуша, определиће природу кривице и навешће члан овог закона, по коме се та кривица казни; даље: одредиће дан и доба дана кад треба да предстане суду или чиновнику, који га је позвао.

Ако у позиву нису испуњене све ове формалности, онај који се зове не мора му следовати, назначивши у реверсу узрок недоласку.

У оним случајевима, кад се оптужени позива за истрагу или претрес, па му је позив на време предат али он не дође, истрага или претрес неће се одлагати ако је ма и једном саслушаван, него ће се ствар иследити или пресудити и без његовог присуства по поднесеним доказима, само ће му суд по дужности одредити браниоца, ако га он није раније сâм именовано. Ако је, пак, оптуженоме позив предат па он не дође, а није ни један пут саслушан, поступиће се по ставовима који за овим долазе.

Кад се оптужени тек има позвати, било за истрагу било за претрес, па се крије, или побегне, или га у опште нема у месту борављења за три дана од дана судског позива, и то се констатује званичним извештајем судског позивара или надлежне полицијске власти, — онда ће га суд, одмах истог дана, позвати преко службених новина да предстане суду у одређено време ради онога због чега се зове.

Ако по томе позиву не дође одређеног дана, дело ће се иследити или пресудити и без његове претходне речи и присуства, само што ће му суд

за истрагу и претрес одредити браниоца по службеној дужности.

На овај исти начин вршиће се и саопштење пресуда и решења судских; а извршност пресуде рачуна се од дана кад је оглас у службеним новинама изашао, не рачунајући ту и сам дан огласа. Одлуке судске саопштаваће се у изводу.

Али, ако би се оптужени, после изречене пресуде, сâм јавио и поднео доказе о томе, да је био у немогућности — без своје кривице — да предстане суду, — онда ће се наредити изнова ислеђење и суђење, без обзира на већ изречену пресуду.

Окривљени може изјавити жалбу и незадовољство у законом року (чл. 53), и ако није присуствовао претресу и осуди, у ком случају не може се користити одредбом овог закона за ново суђење.

Све ово важи за позив власника и штампара.
(Измена од 9—XII—1904. год.)

Члан 47.

Ако је тужба због клевете, па оптужени хоће да докаже истинитост тврђења, онда је дужан за пет дана, у случајевима где може бити доказивања, по првом саслушању поднети ислеђнику написмено :

1. изразе окривљене, за које се оптужује, а истинитост којих хоће да докаже;

2. препис писмених доказа; и

3. име и презиме, занимање и стан сведока, који ће посведочити истинитост онога за шта се оптужује.

Ако се оптужени позива на сведоке који живе ван Србије, или живе у Србији али се за време истраге не би налазили у њој, онда се оставља слободној оцени суда да у извесним слу-

чајевима може одбити саслушање тих сведока. У таквом случају оптужени може сам од њих доказе или сведоџбе добављати и суду на време зарад одбране подносити.

Одлагање овога рока не може бити ни у ком случају.

Ако оптужени поднесе у одређеном року тражено писмено, иследник је дужан истога или најдаље другог дана саопштити га тужитељу. Тужитељ има право тражити од суда исто толики рок за поднашање противних доказа.

И тужитељ и оптужени имају право употребити на претресу и нове доказе.

Одлагање претреса може бити само онда, кад је одбрана по оцени суда била у немогућности доћи до доказа, који су по судској оцени од утицаја на исход суђења. Претрес се у овим случајевима може само један пут одложити, и то на најкраће нужно време.

(Измена од 9—XII—1904.)

Члан 48.

Где год је овим законом допуштено доказивање, оптужени има права користити се и оним доказима, чија је публикација забрањена. Суд је дужан, ако оптужени захтева, прибавити доказе службеним путем, ако би то суду било могућно, и ако сама одбрана ближе именује и одреди где су и какви су то докази, које оптужени није могао прибавити.

На суду и пред судом оптужени мора имати потпуну слободу одбране.

За сведоке, који не би били у Србији важи наређење става другог тачке треће члана 47. овог закона.

Члан 49.

Ако тужени одриче на суду, да се окривљена штампана ствар тиче тужитеља, онда ће пред судом дати изјаву, да се штампана окривљена ствар ни у колико не односи на тужитеља, и ту ће изјаву дужан бити, ако захтева тужитељ, штампати на челу у првом броју свога листа. Но ако тужитељ и после изјаве туженога да се окривљена ствар не односи на њега, остане при тужби, онда ће суд претходно решити, односи ли се на тужиоца или не, па ће даље по закону поступити.

Ако уредник не штампа изјаву у првом броју свога листа, на захтев тужиоца, казниће се са 200 до 600 динара, или затвором од 20 дана до 2 месеца, а тужитељ има права изјаву, учињену пред судом од стране туженога, штампати сам.

Члан 50.

Кад решење о стављању под суд постане извршно, државни тужилац даће одмах суду тужбу, коју ће суд саопштити оптуженом, ако је у месту, првог дана, а у најкраћем року, ако је ван места, и од дана саопштења тужбе, најдаље за 10 дана претрес за суђење одредити, ако томе не стоји на путу судски одмор.

Ако се суди уреднику или писцу, на претрес се мора позвати и власник, да би своју реч у погледу на одбрану и он дао.

Члан 51.

Где год је у закону одређена најпре новчана казна па онда затвор, ту ће редовно суд осуђивати оптуженог на новчану казну, казавши у

пресуди са колико ће му се дана затвора ова казна заменити, при чему се дан затвора има рачунати са 10 динара.

Сваку новчану казну извршна власт мора за 30 дана наплатити, од дана пријема пресуде.

Члан 52.

При изрицању пресуде, ако има олакшавних околности, суд, за кривице штампарске и оне учињене противу одредаба овога закона, не може спуштати казну испод минимума.

Члан 53.

Противу решења и пресуде нижег суда, може се изјавити незадовољство или жалба вишем суду, за три дана по саопштеној пресуди.

Незадовољство или жалба, заједно са актима, спровешће се за 24 часа вишем суду који ће решити, као хитну ствар, за десет дана по пријему.

ОДЕЉАК III.

О поврату, стицају и застарелости.

Члан 54.

За поврат у злочинствима и преступима, који се казне по овоме закону, не вреде одредбе кривичног законика о увећању казне.

Члан 55.

На случај стицаја, по овом закону, не може бити казна строжа, но што је казна кривичним или овим законом за најтеже дело одређена.

Члан 56.

Кривице штампарске и оне учињене противу одредаба овога закона, застаревају за 6

месеца од дана кад су учињене, а извршење пресуде застарева за годину дана, од дана кад пресуда постане извршном.

За прекидање застарелости важе одредбе кривичног законика.

(Измена од 9—XII—1904).

Закључне одредбе.

Члан 57.

Новине и повремени списи не подлеже никаквим па ни огласним таксама.

Члан 58.

Одредбе кривичног законика у §§ 47 а), 70 а), 103., 104., 91. б), 91. в), 91. г), 207 т. 1., 207 б)., 209, први став § 212., § 213., 214., 218., 357. тач.: 2., 3., 4., § 358., 359. т. 3. и § 363. као и све друге законске одредбе, прописима овога закона противне, не вреде за кривице учињене штампом или другим средствима јавности, побројаним у члану 5. овога закона.

Овим се законом укида досадашњи закон о штампима од 31. марта 1891. године, враћен у живот уставом од 5. јуна 1903. године и одредбе закона о таксама, које су овоме закону противне.

Члан 59.

Овај закон ступа у живот од дана кад га Краљ потпише, а обавезну силу добива кад се обнародује у Службеним Новинама.

Препоручујемо свима Нашим Министрима, да овај закон обнародују, и о извршењу се његову,

у колико се кога тиче, старају, властима пак за-
поведамо, да по њему поступају, а свима и сва-
коме да му се покорвају.

12. јануара 1904 год.
у Београду.

(М. П.)

*Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
Заступник
Министра правде,
Министар
народне привреде,*
Тод. Петковић С. Р.

П Е Т А Р С. Р.

*Председник
Министарског Савета,
ђенерал*

Сава Грујић С. Р.

*Министар
иностранних дела*

Андра Николић С. Р.

*Заступник
Министра финансија,
Председник*

*Министарског Савета,
ђенерал,*

Сава Грујић С. Р.

*Министар
унутрашњих дела*

Стој. М. Протић С. Р.

*Министар
просвете и црквених послова,*

Љуб. Стојановић С. Р.

*Министар војни,
цешадијски пуковник,*

Мил. Андријевић С. Р.

*Заступник
Министра правде,
Министар*

народне привреде,

Тод. Петковић С. Р.

Министар грађевина,

Влад. Тодоровић С. Р.

*Министар
народне привреде,*

Тод. Петковић С. Р.

Ове измене и допуне од 9. децембра 1904 г.
потписали су

Председник Министарског Савета Министар
Иностранних дела Ник. П. Пашић,

Министар грађевина П. Велимировић

Министар просвете и црквених послова Анд.
Николић

Министар војни, ђенерал Р. Путник

Министар финансија Др. Л. Пачу

Министар унутрашњих дела Стој. М. Протић

Министар правде Мих. П. Јовановић

Министар народне привреде Др. Свет. Радо-
вановић

4

ПРЕГЛЕД НОВИХ КЊИГА

1. ЖЕНА У ОКУПИРАНОЈ СРБИЈИ: 1941–1944.
Љубинка Шкодрић
Београд: Архипелаг, Институт за савремену историју, 2020.
2. ИСТОРИЈА ДРЖАВНИХ ФИНАНСИЈА СРБИЈЕ: 1876–1895.
Бошко Мијатовић
Београд: Архипелаг, 2021.
3. АНТИБИРОКРАТСКА РЕВОЛУЦИЈА
Небојша Владисављевић
Београд: Архипелаг, 2020.
4. КНЕЗ ЛАЗАР ХРЕБЕЉАНОВИЋ
Никола Моравчевић
Београд: Архипелаг, 2021.
5. КЊИГА НЕСТАЈАЊА: КРАТКА ШЕТЊА КРОЗ ИШЧЕЗЛО
Ана Ристовић
Београд: Архипелаг, 2020.
6. ЈУНГ И ЈОГА: ВЕЗЕ ПСИХЕ И ТЕЛА
Џудит Харис
Београд: Аретé, 2021.
7. МЕТАГЕНЕАЛОГИЈА: ГЕНЕАЛОШКО СТАБЛО КАО УМЕТНОСТ,
ТЕРАПИЈА И ПОТРАГА ЗА СУШТИНСКИМ ЈА
Алехандро Ходоровски
Београд: Аретé, 2020.
8. УЧИТЕЉ И ЧАРОБНИЦЕ
Алехандро Ходоровски
Београд: Аретé, 2021.
9. ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ПОБРКАО ЖЕНУ СА ШЕШИРОМ
Оливер Сакс
Београд: Аретé, 2021.
10. ФАФАРИКУЛ
Ђурђица Чилић
Београд: Аретé, 2021.
11. МАПА КАЈАЊА
Натали Сковронек
Београд: Аретé, 2021.
12. ТАЈНИ ЖИВОТ САЛВАДОРА ДАЛИЈА
Салвадор Дали
Београд: Аретé, 2020.
13. ЖЕНСКИ ВОДИЧ ЗА АСЕРТИВНОСТ
Џули де Азеведо Хенкс
Београд: Аретé, 2021.

14. САТОВИ У МАЈЧИНОЈ СОБИ
Тања Ступар-Трифунџић
Београд: Архипелаг, 2020.
15. МОКРИНСКЕ ХРОНИКЕ
Срђан Тешин
Београд: Архипелаг, 2021.
16. НЕ МОГУ СВИ ДА УМРУ ЛЕТИ
Милан Тодоров
Београд: Архипелаг, 2020.
17. ПРАТЕЋИ ВОКАЛИ: СРЧАНА МАНА, ЛАПСУС,
МАТЕРИЈАЛНА ГРЕШКА
Ласко Блашковић
Београд: Архипелаг, 2020.
18. ПРИЧЕ О ПИСЦИМА
Михајло Пантић
Београд: Архипелаг, 2021.
19. СВЕТО СМЕЋЕ
Људмила Улицка
Београд: Архипелаг, 2020.
20. ШТУКА У НОВИНАМА
Ратко Дангубић
Београд: Архипелаг, 2020.

PREPORUČUJEMO

1. Sonja Falk: **PSIHOLOGIJA INTELIGENCIJE: KAKO KORISTIMO INTELIGENCIJU U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU** / Novi Sad: Psihopolis institut, 2021.

Preuzeto sa sajta:

<https://www.biblio.com/book/psihologija-inteligencije-kako-koristimo-inteligenciju-u/d/1444578490>

“Šta je ono što nas fascinira kod inteligencije? Zašto se ponekad plašimo inteligencije? Kako inteligencija utiče na naš svakodnevni život? Šta znači *biti glup*, a šta *biti pametan*? Da li se nivo inteligencije može povećati ili smanjiti, i kako? Da li emocionalna inteligencija može biti važnija od IQ? Kakav je uticaj porekla i odgoja na inteligenciju? Ovim pitanjima se bavi najnovija knjiga iz edicije *Psihologija svega*. Knjiga je u potpunosti fokusirana na ljudsku, a ne na veštačku inteligenciju, a cilj je da istražimo kako se osećamo jedni u vezi sa drugima kada je u pitanju inteligencija i kako se međusobno povezujemo. Nema teme u psihologiji koja je bila intenzivnije proučavana i nijedne druge koja je izazvala toliko sporenja kao tema ljudske inteligencije. Okvir koji predstavlja autorka uključuje podelu poslednjih, najmanje dve stotine godina postojanja pitanja inteligencije u zapadnom svetu na tri doba ili faze: idealizacije, devalvacije i integracije razvoja inteligencije. Put ka fazi integracije koja je započela i traje, uključuje otvoreno i nediskriminatorsko priznavanje i prihvatanje činjenice da je nivo inteligencije jedan od načina na koji se ljudi međusobno razlikuju, ali ta razlika nije posledica ni porekla (idealizacija), a ni odgoja (devalvacija) nego možemo da stvorimo sintezu ovih suprotstavljenih pozicija koja nas dovodi do faze integracije. Knjiga obiluje najnovijim naučnim istraživanjima, ali i primerima iz psihoterapeutske prakse.”

2. Magda Sabo: **ULICA KATALIN** / Beograd: Štrik, 2021.

Preuzeto sa sajta:

<http://www.tatjaninsvetknjiga.com/magda-sab%D0%BEulica-katalin/>

“Vremenska i prostorna raštrkanost kojom počinje ovaj roman, kao i mešavina realnih sadašnjih i irealnih davnašnjih likova kao da naslućuje apsurdnost tragedije koja će ih zadesiti i zauvek promeniti živote suseda Ulice Katalin. Čeznja i nostalgija za Ulicom Katalin u kojoj su nekada bili *svoji na svome* samo su špijunke kroz koje se majorov sin Balint, upravnik Elekeš, njegova žena i ćerke Irena i Blanka sećaju *normalnog* života i svoje *normalnosti*. Život u budimpeštanskoj Ulici Katalin bio je idiličan kako zbog njenog položaja sa pogledom na Dunav, tako i zbog dobrosusedskih odnosa tri porodice majorove Biro, Elekeševe i Heldovih. Ono što je karakteristično za mađarske kuće jesu visoke ograde koje odvajaju od komšija i upućuju na želju za privatnošću. A upravo namerno rasklimana ograda između ove tri kuće simbolisala je toleranciju i njihovu bliskost. I sve je izgledalo da će još dugo uživati u tom idiličnom odrastanju susedske dece Balinta, Irene, Blanke i Henrijete. Irena je oduvek bila zaljubljena u Balinta i ta ljubav sve njene emocije sebično drži samo za njega čak i onda kada rat nasilno menja poredak među ljudima, do juče jednakih, i počinje da ih gura u ponor bez povratka. A bez tih ljudi, do jučerašnjih dragih suseda, nema ni Ulice Katalin ni bezbrižnog života koji su do tada živeli.”

3. Milutin Ž. Pavlov: **PISAC U OGLEDALU MARSELA PRUSTA** / Novi Sad: Prometej, 2021.

Preuzeto sa sajta:

<https://www.biblio.com/book/pisac-u-ogledalu-marsela-prusta-esej/d/1444577242>

“Sve je krenulo od trenutka jedne davne godine kada je u izlogu knjižare provincijalnog grada M. Z. Pavlov ugledao lepezasto postavljenu nisku od knjiga, pod jedinstvenim paradoksalnim naslovom *U potrazi za izgubljenim vremenom*. Od tog trenutka, punih pedeset godina, ta obuzetost Marselom Prustom kompulsivno će trajati, sa neutočljivom potrebom da zađe u taj zagonetni narativni prostor, u jezički otelotvoreni imaginarijum, da u njemu što duže ostane i da, novim raščitavanjem dela, iznutra destruiše narativne strukture i dekodira neke umetničke istine kako bi se bolje mogli sagledati određeni mehanizmi na kojima se drži ta duhovno i u jeziku raskošno izvedena katedralna tvorevina... I upravo zahvaljujući narativno-refleksivnim pristupom, sa jezičkim elementima poetizacije svoje bogate sintakse, M. Z. Pavlov uspeva da sa puno unutrašnje energije progovori o samom Prustu, o umeću Prusta... Reč je ovde o arheologiji književnog dela koja traga za (auto)poetičkim određenjima, čime se brani autentično prisustvo pisca, jezička svežina stvorenog i punoća doživljenog, i delo čuva od spolja nametnutih okivanja što vapi za slobodnijim obelodanjenjem sebe kroz nova raščitavanja. Delo lovi i iracionalne provale koje epistemologija, u njihovoj neuhvatljivosti, shematizmom svog jezika, mimoilazi, iako bez njih nema ponornih mesta u delu, posebno kada je reč o Prustovom delu *U potrazi za izgubljenim vremenom*. Po M. Z. Pavlovu, samo tako se može osetiti koliko je Prust opijen divotom pisanja, i zašto je sam kraj takvog umetničkog pisanja izveden kao *Nađeno vreme*” (...)

Časlav Đorđević

4. Ružica Petrović: **FILOZOFIJA UTEHE KSENIJE ATANASIJEVIĆ** / Beograd: Pešić i sinovi, 2004.

Preuzeto sa sajta:

<https://www.rts.rs/page/radio/sr/story/1466/radio-beograd-3/1390882/aleksandar-damjanovic-filozofija-utehe-ksenije-atanasijevic.html>

“Ova možda i najznačajnija srpska filozofkinja formirala je svoju filozofsku misao kroz ličnu, životnu borbu i pregalaštvo, kao i kroz brojna iskušenja, tantalovska i bolna, nametnuta jednoj umnoj ženi nerazumnim i šovinističkim pritiskom, kakav je za doba njenog života bio prilično rasprostranjen, ali svakako i neopravdan. Proživljavajući mnoge psihološke metamorfoze na svom životnom putu, sva ta iskušenja dobijala su i praktično značenje, pretvarajući se u rezolutan životni stav. Otuda je u njenoj filozofiji u velikoj meri prisutna i psihologija i *vice versa*... Proživljavajući sopstveni život u skladu sa svojom filozofsko-psihološkom doktrinom, Ksenija Atanasijević je izgradila svoju istinu, u izvesnoj meri refleksivnu i metafizičku odbrambenu psihoterapijsku veštinu. Nailazeći na niz neprilika, otpora, nerazumevanja, bolnih

iskustava, ona je postupno izgrađivala jedan filozofsko-antropološko-psihološki koncept - pravac suočavanja sa preprekama kako unutrašnjim (duhovnim), tako i spoljnim. (...) Smatrajući da je putem logike nemoguće dosegnuti najviše istine, ona izlaz nalazi u pretpostavci o postojanju Boga, večnosti, besmrtnosti i kosmičke pravde. Ovi imaginarni ali i metafizički oslonci, po Atanasijevićevoj, posledica su čovekovog nezadovoljstva stešnjenim zemaljskim prilikama, ali predstavljaju i odsjaj večnosti u njemu. Ona smatra da je prvi korak ka blagostanju i sreći čišćenje duše od pakosti, zla i drugih poroka. Što je duša pročišćenija, to je bliža istinskom osećanju sreće i blaženstva, što je vrlo blisko hinduističkim stavovima. Da bi se otkrile svetle unutrašnje rezerve, neophodno je izaći iz teskobe banalnosti i ući u svet fantazije, mašte, intuicije, dakle imaginacije. Njena koncepcija je toliko izričita i principijelna da smatra da je čak bolje prihvatiti iluzije i obmane nego ostati pred povređujućom istinom."

5. Gabrijela Grejson: **AJNŠTAJN I JA** / Novi Sad: Akademska knjiga, 2020.

Preuzeto sa sajta:

<https://www.021.rs/story/Info/Misljenja-i-intervjui/264044/Gabrijela-Grejson-italijanska-rok-zvezda-nuklearne-fizike-napisala-roman-o-Milevi-Maric-Ajnštajn.html>

“U njenoj rodnoj Italiji zovu je rok zvezdom nuklearne fizike. Gabrijela Grejson diplomac je Univerziteta u Milanu, a danas saradnica više istraživačkih instituta i naučnih muzeja po svetu. Uz sve to, glumica je, novinarka, performerka i književnica. U neku ruku, pomalo i renesansna ličnost. Svoje *Kvantne monologe* izvela je skoro 500 puta, a način kako prijemčivo i strasno govori o nauci učinio ju je čestim i dragim gostom svih naučnih emisija na italijanskim radio i TV stanicama i kolumnistkinjom italijanske *La Republike*. Nakon višegodišnjeg istraživanja života Mileve Marić Ajnštajn, od Berna do Prinstona, odlučila je da napiše knjigu o srpskoj naučnici. Ono što ju je navelo na to, kaže, svakako je delom to što se o Milevi Marić Ajnštajn zna vrlo malo, ali pre svega činjenica da su svi biografi njenog slavnog muža Milevu uglavnom prećutkivali, smatrajući nedopustivim to što ona nije bila samo majka i supruga, kako je to vreme u kojem je živela propisivalo, već je htela da ostvari svoje snove i postane fizičarka. Knjiga *Ajnštajn i ja*, koju je nedavno u srpskom prevodu objavila novosadska *Akademska knjiga*, govori o različitim nijansama Milevine borbe sa demonima onog vremena i doprinosi boljem razumevanju Milevinog odnosa sa Albertom Ajnštajnom. Ona donosi i zanimljive teorije o tome koliko je, na primer Hermiona, drugarica Harija Potera, doprinela današnjem lakšem prihvatanju žena u nauci, a otkriva i kako je lik Ejmi Fare Fauler iz *The Big Bang Theory* inspirisan zapravo likom Mileve Marić Ajnštajn.”

6. Marta Đido: **UŽIVANJE** / Beograd: Štrik, 2021.

Preuzeto sa sajta:

<https://shinemagazin.com/citamo-uzivanje-marta-djido/>

“Čitajući ovo delo osećala sam se kao posmatrač jedne velike ljubavne priče. Priče čiji glavni likovi nisu spremni da kažu dve reči – kocham cię (volim te). Reči ne izgovaraju, ali ih svakim postupkom pokazuju, svakom odlukom dokazuju i svakim izborom potvrđuju. Marta Đido nas vodi na putovanje u Varšavu 90-ih godina, pokazuje nam komadiće ovog grada, skrivene kutke, poznata i nepoznata lica i priča nam o ljubavi. Momenat *šta bi bilo kad bi bilo* zauzima značajno mesto u ovom romanu. Autorka nam nudi širok raspon potencijalnih sudbina koje su

mogle da zadese naše junake, dok nam istovremeno priča o njihovoj prošlosti i sadašnjosti. Ova priča je za mene odličan primer kako se erotske knjige mogu pisati bez ijedne vulgarne reči, bez neprimerenih opisa i erotskih trenutaka koji nemaju nikakvog smisla. Svaka upotreba erotike u ovom delu ima svoju ulogu, svaki opis nam pokazuje koliko je jaka povezanost glavnih junaka i koliko se oni vole i kada su zajedno i kada su na dva kraja sveta. *Uživanje* je napisano tako glatko, smisljeno i poetično, da mi je čitanje proteklo neočekivano brzo. Kada sam sklopila korice, pomislila sam kako bih volela da pročitam još poneku priču o paru iz knjige. Uživala sam: u autorkinom stilu pisanja, opisima, spominjanju mog najdražeg poljskog jela, likovima koji su slobodni, jedinstveni i svoji, putovanju na koje me je povelala ova knjiga. Poljska književnost me u poslednjih nekoliko godina sve više privlači, a moja privrženost ovoj književnosti postaje sve veća. Marta Đido i njeno *Uživanje* su samo doprineli da se ova ljubav održi i da poželim da što pre pročitam još neko delo poljskog autora/ke.”

Milica Barać

7. Alehandro Hodorovski: **METAGENEALOGIJA: GENEALOŠKO STABLO KAO UMETNOST, TERAPIJA I POTRAGA ZA SUŠTINSKIM JA** / Beograd: Areté, 2020.

Preuzeto sa sajta:

<https://www.knjizare-vulkan.rs/popularna-psihologija/51985-metagenealogija-genealoskop-stablo>

Svi bi trebalo da upoznaju svoje porodično stablo. Porodica je naš kovčeg s blagom ili smrtonosna zamka.

Alehandro Hodorovski

“Metagenealogija *nije strogo terapija, nego osvešćivanje* zdravstvenog stanja porodičnog stabla u okviru kog smo se rodili. Čitanje ove knjige, kao i njenih vežbi, pomoći će svima da rade na sopstvenom stablu, da osveste porodičnu tradiciju koju nose na leđima i da iscele svoje stablo iz tačke sadašnjosti. Kada shvatimo kakav je uticaj na nas imao život naših prabaka i pradeda, baka i deda, roditelja, ujaka, tetaka, stričeva, braće i sestara; ili posebne veze koje su neki članovi našeg stabla međusobno negovali; ili kako je nametanje porodičnih ideja i tabua još u detinjstvu postavilo prepreke za razvoj našeg suštinskog ja, bićemo sposobni da razvijemo viši nivo svesti i moći ćemo, konačno, slobodnog duha i bez straha, da se predamo svojoj budućnosti. Čitanje ove knjige, kao i njenih vežbi, može vam pomoći: a) Da shvatite kakav je uticaj na vas imao život vaše prababe, pradede, babe, dede, roditelja, ujaka, tetaka, stričeva, braće, sestara... b) Da shvatite posebne veze koje su neki članovi porodičnog stabla međusobno negovali. c) Da shvatite kako je nametanje porodičnih ideja i tabua još u detinjstvu postavilo prepreke za razvoj vašeg suštinskog ja. e) Da razvijete viši nivo svesti i da se slobodnog duha i bez straha predate svojoj budućnosti.”

5

ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА

**ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА У БИБЛИОТЕЦИ УПРАВЕ
ЗА ПЕРИОД ДЕЦЕМБАР 2021 – ЈАНУАР 2022. ГОДИНЕ**

1. МЕДВЕДГРАД
Фредрик Бакман
Београд: Лагуна, 2020.
2. МИ ПРОТИВ ВАС
Фредрик Бакман
Београд: Лагуна, 2021.
3. ПРИЧА О НОВОМ ПРЕЗИМЕНУ: 2. ДЕО
Елена Феранте
Београд: Booka, 2017.
4. ГОСПОДАР ГРЕХА
Синиша Ковачевић
Београд: Ave Serbia, 2021.
5. РЕКА СА ЧЕТИРИ УШЋА
Синиша Ковачевић
Београд: Ave Serbia, 2021.
6. ЛАЖЉИВИ ЖИВОТ ОДРАСЛИХ
Елена Феранте
Београд: Booka, 2020.
7. ДАНИ НАПУШТЕНОСТИ
Елена Феранте
Београд: Booka, 2018.
8. ОЛУЈНИ БЕДЕМ
Дејан Стојиљковић
Београд: Лагуна, 2021.
9. МАЈСТОР СВИТАЊА: ПЕТЕР ХАНДКЕ: БИОГРАФИЈА
Малте Хервиг
Београд: Лагуна, 2021.
10. КНЕЗ ЛАЗАР ХРЕБЕЉАНОВИЋ
Никола Моравчевић
Београд: Архипелаг, 2021.